

## توصیه های دامپزشکی در ارتباط با زایمان اسب



در طول تاریخ، پرورش اسب از جایگاه ویژه‌ای برخوردار بوده است و بسیاری ایران را خاستگاه اسب دانسته‌اند. این حیوان نجیب، نقش مؤثری در زندگی انسان، کار، جنگ‌ها و ... داشته است. امروزه نیز به دلیل توجه ویژه به پرورش نژادهای اصیل ایرانی و واردات اسب‌های دارای خلوص ژنتیکی از کشورهای پیشرو در این ارتباط، پرورش و نگهداری اسب شرایط رو به رشدی را تجربه می‌کند.

دکتر امیر جوادی، کارشناس اداره دامپزشکی شهرستان قزوین، توجه پرورش دهنده به نکات پرورشی در این دام را برای نیل به اهداف ترسیم شده، بسیار حائز اهمیت دانسته و گفته است: "ماه‌های انتهایی آبستنی اسب از حیث تولد کره‌ی سالم، از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است". وی با هدف کاهش استرس و بهبود تغذیه، خصوصاً در دو ماه انتهایی آبستنی، توصیه‌هایی به شرح زیر ارائه داده است که توجه پرورش دهندگان به این نکات جلب می‌شود:

۱. از سه ماه مانده به زایمان مادیان، نسبت به قرار دادن تدریجی مواد دانه‌ای در جیره‌ی حیوان اقدام و هفته‌ای ۲٪ به مقدار آن افزوده شود.

۲. با نزدیک شدن به روزهای انتهایی آبستنی باید باکس اسب آماده شود؛ محل زایمان از بستر موجود خالی و کلیه‌ی دیوارها و زمین باکس با آب و دترجنت‌ها شسته و آبکشی شود.

۳. پس از آبکشی، نسبت به ضدعفونی باکس و سپس قرار دادن بستر جدید در کف آن اقدام شود. یکی از بهترین بسترها، کلش است.

۴. در صورت نبود ماده‌ی مناسب ضدعفونی برای باکس، می‌توان از محلول وایتکس ۱۰٪ استفاده کرد؛ بهتر است ضدعفونی با فشار صورت گیرد و پس از آن، اقدام به شستشو با آب شود.
۵. در هفته‌های آخر آبستنی استفاده از ویتامین E از اهمیت ویژه‌ای در حفظ سلامت پستان و جفت برخوردار است.
۶. آبخوری و آخور نیز باید شسته و ضدعفونی شوند و در صورت داشتن زوایای فلزی، در زمان زایمان باید از باکس خارج شوند تا حین زورهای زایمانی آسیبی به مادیان وارد نشود.
۷. در ساعت‌های نزدیک به زایمان برای وارد نشدن استرس به اسب، اقدام به شستن ناحیه‌ی پشت (پرینه) و پستان مادیان شود تا از مشکلات بهداشتی در زمان شیر خوردن و زایمان کره جلوگیری شود.
۸. دم اسب در پوشش قرار داده شود؛ در صورت عدم دسترسی به پوشش‌های مربوطه، می‌توان از جوراب استفاده کرد.
۹. در صورت عدم پیشرفت در مراحل زایمان، باید برای بررسی مشکل، به سرعت با دامپزشک تماس گرفته شود.
۱۰. معمولاً ۳ تا ۴ ساعت پس از زایمان، جفت مادیان دفع می‌شود؛ در صورت عدم دفع، جفت ماندگی محسوب می‌شود که می‌تواند سلامتی حیوان را تهدید کند.



۱۱. توجه شود که پس از زایمان جفت به‌طور کامل دفع شده باشد. جفت پس از خروج روی زمین پهن شود؛ در صورت دفع کامل، باید شبیه حرف F باشد. در صورت عدم دفع کامل، با توجه به مخاطرات متعدد ناشی از جفت ماندگی، با دامپزشک تماس گرفته شود.

۱۲. در پایان زایمان نیز لازم است پستان و پرینه مادیان شسته شود؛ پس از خروج ترشحات زایمانی اقدام به خروج بستر از باکس و شارژ مجدد آن شود.
۱۳. در صورت عدم خروج شیر از پستان مادیان، اقدام به ماساژ پستان با حوله گرم شود.
۱۴. معمولاً مادیان در صورت عدم وجود مشکل خاص، ۵ تا ۹ روز پس از زایمان مجدداً فحل می‌شود.

**ویراستاری و تصویرگذاری: پرتال آموزش و ترویج سازمان دامپزشکی کشور**

**منبع: پرتال اداره کل دامپزشکی استان قزوین**